

Varsói szirén

Színes lengyel film

Hajnaldik. A folyót még ködta-
karó borítja. A part egészen csendes,
csak a kiterített halászhalakat him-
bálja néha-néha a szél. Macek álmo-
san üldögél a háló közelében és ren-
dületlenül forgatja kereplőjét. Mire
előkerülnek a halászok, már ismét
csendes a víz, de Macek reszketve
beszél a szörnyű látomásról és csak
akkor nyugszik meg egy kissé, am-
kor menyasszonya, Kaszja kevéssé
szavakkal hívja sétálni a partra. A
fiút szörnyen furdalja a kíváncsi-
ság, s addig faggja Kaszját, míg a
leány elárulja, hogy Száva az éjszaka
az erdei tisztáson megtartja esküvő-
jét szerelmével, Varsal, a falusi
kováccsal. Maceknek azonban eskü-
vel kell megfogadnia, hogy a titok-
ról hallgatni fog, akár a str.

Kobilica már régen vágyódik Vars
szerelmére, ő miatta jött asszony-
ként a földre és lett Száva özvegy
apjának felesége. A boszorkány mün-
dent megpróbál, hogy a tervezett
esküvőt megakadályozza. Felkeresi
Varsot és felajánlja neki szerelmét,
a férfi azonban kiutasítja házából.

Közben Kaszja felkeresi a Szirént,
elpanaszolja bánatát, s kéri, adja
vissza neki vőlegényét. — En nem
tudok mást, csak énekelni, — vála-
szol a szirén. — De te segíthetsz ne-
kem, menj vissza a faluba, nézz kö-
rül, mi történik és mindenről hozz
árt.

Kaszja lovacskaival együtt vis-
zamegy a faluba, s éppen akkor ér
a kovács házához, amikor Vars arról
akarja meggyőzni menyasszonyát,
hogy a hereg megrendelése fonto-
sabb, mint az esküvő. De most fel-
csendül a Szirén dala és Vars arcán
a harag mosolyra derül. Átöleli Szá-
vát, s már nem is gondol többé a her-
cegre. Nem kell hírnév, gazdagság,
ha Szávát magáénak mondhatja.

Alkonyodik. Vars és Száva elin-
dulnak az erdőbe a remetéhez, hogy
esküvel fogadjanak hűséget egymás-
nak. A fák között vidáman kergető-
znek, Száva azonban eltéved és Dzi-
vun beleaszítja őt a folyóba. Vars
hiába keresi szerelmét, de rátalál
a Szirénre, akinek elpanaszolja szo-
morú sorsát. A Szirén arra kéri, ké-
szítsen neki kardot és pajzsot, am-
ivel kiűzheti birodalmából Dzivunt.
Igy válik majd valóra a jóslat, hogy
amikor a falusi kovács feleségül ve-
szí egy boszorkány lányt, örökre
megszabadul a falu gonosz uralmá-
tól.

Vars visszakapja menyasszonyát
és Macek is visszaszerzi emberi alak-
ját. A Szirén pajzsa és kardja védőn
emelkedik a szerelmesek és az egész
faluj fölé.

A Szabadság Kultúrotthon június
7-9-ig játssza.

Kicsiknek, nagyoknak

Ki festette II. Rákóczi Ferenc
híres arcképét, amely magyar bé-
lyegen is szerepel?

Mi az oka annak, hogy a csil-
lagokat nappal nem látjuk?

Hogy nevezik a tengeralattjáró-
k viz színe fölé kiero „sze-
meit”?

Melyik volt a három legjelentő-
sebb ókori görög építészeti stí-
lus?

Melyik sportágban versenyzett
Elek Hona?

Hány méterre tudtak lefújni
már a föld mélyébe?

Hogyan lehet kiszámítani a kör
kerületét?

Ki találta fel a kormányozható
léghajót?

Hány darab van egy nagyod-
ban?

Ki mondta: „Még egy ilyen
győzelem és veszve vagyok”?

Magyarországon hol vannak a
legjelentősebb ókori római telep-
ülések maradványok?

Részt vett-e a szabadságharc-
ban Madách Imre?

Melyik magyar drámában sze-
repel Tiborc?

Mi a címe Puccini legnépsze-
rűbb, a Távolságon játszódo
operájának?

Hogyan hívták a rómaiaknál a
városok főterét, piac-terét?

Mi a Francia Kommunista Párt
napilapjának neve?

Hogy hívták Gogoly ismert re-
gényalakját, a szabad kozákok
rettegett vezéré?

Melyik labdarúgócsapatnak volt
híres hátvédpárja a Fogl-testvér-
pár?

Hol nyert olimpiai bajnoksá-
got Kárpáti Károly birkózó?

Ki mondta: „Sokan azt gondol-
ják: Magyarország volt: — én azt
szerelném hinni: leszi!”?

Melyik a leghíresebb párizsi
múzeum?

Ki fedezte fel a penicilint?

Hogy nevezik az Ezeregyéjsz-
ka egyik hőst, akinek csodálatos
lámpája van?

Kinek a neve volt „Sasfiók”?

„Sárka”

Ó ne engedj szerte hullani
fáradt ajakra némulni butól.
Engedj magadhoz menni, s ami
haragra int s tántorít az útról,
taszítsd a hallgatás szivébe.
Ó jöjj hát báronyos csókkal s
szemmel:
bűnököt bocsájtó sóvár éjen
simítva homlokom szelid jellel.

Jöjj! Hívlak és várlak! Magányban
mint akit várni szánt a bánat
csüggedt szájjal neved mormolom.

Ne hagyj, ezer gáncs buzgón ölel
és ha nem enyhül, a betű közel
hozza régi szomorú otthonom.

Thiery Árpád

Jó tudni

Egyszerűen felírhatjuk ruháink
színét az öblítésnél. Rózsaszín, fekete
és piros anyagokat sós, sárga és bar-
nát anyagot pedig ecetes öblítő víz-
ben öblítsük.

Penészes csipkét egy evőkanál
konyhasóbból, egy evőkanál szalmiák-
szeszből és három deciliter tiszta al-
koholból álló folteltávolító keverékkel
tisztíthatunk ki. A keveréket vatta-
darabkával juttatjuk a foltra és némi
várákozás után a csipkét bőseges,
tiszta vízzel kimossuk.

Színes szőttest, vagy olyan ké-
zimunkát, amelyről feltételezzük,
hogy engedi a színt, hideg ecet-
es vízben, szappan nélkül mos-
sunk, s ugyanolyanban öblítsük.

A zsír nem avasodik meg, ha —
préselt zsírnál — kiolvasztáskor eny-
hén megsózzuk, vagy ha hájat sütünk
ki, előzőleg kevés tejet öntünk a lá-
basba a háj alá.

A villanyvasaló vagy gyorsító
szűrőjét ne összekelve a főlában,
hanem egyik végét két szög közé
alkalmasan tartjuk. Így nem szakadnak
el benne a vékony drótok s elkerül-
hetjük a rövidzárlatot.

Tiszta és szép színű lesz a szó-
nyeg, ha hetenként egy-két alka-
lommal sóval beszőrjük és jó erő-
sen lekeféljük. A savanyított ká-
poszta levélével történő bedörzsölés
is jól tisztít.

Négy darab 25 wattos villanykörte
kevesebb fényt ad, mint egyetlen
százas... A villanygömb fényének
tíz százalékát elveszi a ráakodó por-
teg: ezért a körtéket ajánlatos időn-
ként letisztítani.

Móricz Zsigmond:

ENYELGÉS

— Szeretném.

— Azt elhiszem.

A férfi tűnődött. Most igazán szerette volna
tudni, mi volt egyszerű, ravaszkodás szá-
vaiban, ami ennyire hatott az asszonykára.
Már évek óta bosszantja, hogy bármit mond,
tréfát, élcet, az asszony sose nevet rajta, hol-
lott vannak urak, akiknek a szaván s minden
szavára fölkapog. Tőle annyira természetes-
nek veszi mindent? Okosságát s oktalansá-
got? Ót már annyira megszokta? megúnta?
könyös? ... Mert hisz a nevetés az tulaj-
donképpen erotikai kislülés: vele szemben
már annyira nem reagál?

— Hát mondja meg, szívecském, mondja
meg, kis babám, — sürgette reménytelenül,
mert az asszony hallatlanul konok volt s
számítalanszor hagyja őt kielégítetlenül ilyen
eltakart gondolatával...

— Nem mondom meg, — szölt az asszony
fejét rázva — azt nem mondom meg.

— Mért?

— Mert megharagszik.

— Újabb meglepetés: mi van e mögött?

— Nem haragszom meg.

— Az asszony odanézett rá.

— Nem?

— Nem.

— Egyáltalán nem?

— Egyáltalán nem.

— Hát akkor megmondom: de nem fe-
lejt el, hogy nem fog megharagudni!...

— Arra gondoltam, hogy ugyanezt a kérdést
tettem föl a minap Bóthának... Bótha Pis-
tának...

A férj elsavanyodott s elkedvetlenedett.

Az asszony látta az arcán és mulatott rajta:
te is megtanultattál engem az utóbbi idő-
ben, mondta magában, tanuld meg, mi az.

— És? — kérdezte a férj.

Az asszony nevetett.

— Azt kérdeztem tőle, pontosan úgy, mint
magától, hogy „szép asszony ez az Ilosvay-
né?”

— És?

— Mit? és.

— Na és mit felelt?

— Pontosan ugyanazt, mint maga.

Kicsit hallgatott. A férjet egy kis hideg
veríték verte ki: nagyon finom érzés, hogy
a felesége őt egy másik férfival ennyire iden-
tikusnak veszi.

— És meg is vallom magának — mondta
az asszony hamisan összeszorított szájjal —
hogy soha életemben még ilyen ravasz nem
voltam magával szemben: de most ravasz-
ságból tettem föl ezt a kérdést.

— Hát mit mondtott az a doktor Buta.

Az asszony újra nevetett, idegesen, sőt
boldogan nevetett; ez kell: csak hadd egye
a méreg a férfit.

— Mit? — mondta affektálva egy kicsit.

— Hát azt mondta, hogy „igen, el kell is-
merni, hogy a tömeg számára egy igen mu-
tatós, szép, egészséges nő”.

— Dr. Buta — morogta a férj.

Az asszony nevetett:

— Mondtam neki, hát jó volna, ha elcse-
relném vele az arcomat?

— És?

MESÉLO ROMOK

A CSODÁLATOS Bakony nemcsak Pannónia legszebb dűsze, hanem
történelmünk egyik legérdekesebb színpadja is, ahol a díszletekkel
maga a természet szolgál. A termékeny völgyekben meghúzódó, vagy
a hegyormokon az idővel dacoló kövek beszélnek a régmúlt időről, ré-
holt emberekről, és megelevenedik előttünk történelmünk csaknem
mándegek nevezetes állomása. — Erdemes végigjárni a Bakonyt.

E sorok feladata az, hogy segítsen az olvasónak megismerni, meg-
szeretni a Bakony múltját és közvetíteni a kövek, a várak oly gazdag és
oly szép történetét. Hallgassuk hát a régmúlt idők tanúinak vallomá-
sát... Induljunk el Veszprémből, hová útunk végén visszatérve, meghall-
gatjuk majd a Bakony fővárosának történetét is. Várpalota felé halad-
va, még sokáig látható az egyik legrégebb magyar településnek, Öskünek
dólonit sziklára épült, híres Kerek temploma, mely először török me-
cset volt, hol a szultán katonái dicsérték Allah nevét.

Csakhamar élénk tűnnek a nagy Thury György híres várának, Vár-
palotának tornyai. A Bakony eme kapujának stratégiai jelentőségét már
IV. Béla elrendelő parancsában a kirkezt Csák-nemzetséget kötelezte,
hogy itt várat építsen. Így az esetleges újabb tátarülés már felkészül-
ten találta volna az országnak ezt a részét is, vissza tudván tartani
Bathu kán hordait.

AZ IDŐ MÚLT és a Csákok helyét az Ujlakyak foglalták el. Az ő ci-
merez zászlójukat lengette már a felegetornyon a szél. A Hunyadiak
korában gyakran látják falai vendégül a Bakonyban vadászgató és a
közeli Pusztapalota királyi várkastélyának függőkereteiben pihenő Má-
tyás királyt. Hatalmas bástya-termeiben nem egyszer találkozik a nagy
király külföldi követekkel, olasz tudósokkal, művészekkel. De közeledett
a török és Várpalotára ismét igazi feladat várt: megbeszélenni a po-
gány áradattal, védeni Ferdinánd király Magyarországot. 1557-ben ne-
vezte ki a király Thury Györgyöt, az Ipolyg és Léva kapitányát Pa-
lota parancsnokává. Nem ok nélkül adta a történelem neki a „nagy”
jelzőt. Jobbágyorsból származott, Várdai Pál érsek várjobbágya volt
Fokról-fokra emelkedett a katonai ranglétrán, vitézsége, török vért
szomjazó hősiessége miatt. Még később, kanizsai kapitány korában
sem feledkezett meg arról, hogy maga is egyszerű katona volt. Egy-egy
törökön aratott győzelmes csata után együtt mulatott huszárszájaival.
Rettegett réme volt a pogánynak. S mikor csellel elfogták (1571) le-
vágozt fejt kiülön futár vitte a szultánnak. A hős kapitány átépítette
a várat, felkészült a török fogadására, 1566-ban győzelmesen vissza-
verte a többszörös túlerővel ostromló sereg támadásait. A törököknek
szégyenteljesen kellett elvonulniok a vár alól.

A XVII. században a Zichy-család birtokába kerül a vár. Ekkor is-
mét kijavítgatják és ebben az alakjában maradt fenn máig.

Dicséret illeti őket

Turbina meghibásodás miatt az el-
múlt héten egymillió kw-t óra esett
ki a termelésből. A főmérnök mégis
úgy beszélt arról a tényről, mint nye-
reségről. Ugyanis 22-én 12 órakor az
egyik turbina kiesett a termelésből,
aminek javítása több hetet vett volna
igénybe, de egy másik gép munkái-
nak javítását meggyorsították, a pár-
huzamos kapcsolással 2 nap és 7

órára rövidítették le a 3 hetes kiesést
A turbinagép javítási munkálatait
résztvevő Szécsi László technikus,
Albrecht Károly, Biró Tivadar és
Márai Pál és a hozzájuk beosztott
dolgozók. Becsületességüknek és
pontos munkájuknak köszönhető az,
hogy több millió kw-t energiát ta-
karítottak meg a tervteljesítés javára.

Érdemes próbálkozni

Az Inotai Kohó vezetőitől
halljuk: hogy — ilyen jó még nem
volt a kohó, mint most.

Dehát miért? Erre azt válaszol-
ják, egyharmados kapacitás —
legjobb szakemberek. De vajon
csak ennyi? Mint később kiderül,
nem. Soha annyi technológiai
változtatás nem történt ebben az
üzemben, mint most. Ezúton csak

egyről teszünk említést, ami lát-
szólag nem nagy dolog. Rájötték
arra, hogy a kádak kezelésénél,
illetve töltésénél, ha egyszer ke-
vesebb tímfdőletet adnak, mint
amennyi kell, úgy elkerülük a le-
rakódás veszélyét. Könnyebb az
anódkezelés, a kádak jó állapot-
ban való tartása. Tehát érdemes
próbálkozni.

Már mind a ketten visszahelyezkedtek
megszokott nyugalmukba. Az asszony kézi-
munkázott, mert nem tudott munkátlan élni
s a férje szivarozott.

Még bennük volt az eltávozott vendég asz-
szony túlerős, túlélnék hatása és annál né-
mábbak és bágyadtabbak voltak.

Az asszony munkájára hajolt s elmoso-
lyodott.

Hirtelen fölneézett, az urára villant a sze-
me és kissé beharapott ajakkal azt mondta:
— Szép asszony ez az Ilosvayné?

A férfi nagy szemet nyitott. Már mozdult
a szája, hogy azt mondja szokott udvarias-
ságával, hogy: „Dehogyan szép! Hogy volna
szép: nem hasonlít magához...” De hirtelen
megérezte, hogy a felesége ezért le fogja
nézni, oly komoly asszony, s már úgy ismeri
minden gondolatát... eh, nem kompromit-
tálja magát előtte:

— Hát igen... — mondta vontatottan —
jó nagy darab, szépen kifejlődött asszony...

Úgy gonc olta, hogy ezzel helyesen sajnálja
le a felesége karcsús, ruganyos, örökifjú tipu-
sának ellenképét.

Az asszony egy pillanat múlva hangosan,
csiklandósan, idegesen fölkapogott.

— Ó bámulya nézte.

— Mit nevet?

Az asszony bezárta az ajkait, kezimunká-
jára hajolt, de folyton nevetett. Az arca ki-
pirult s valami lányos huncutság volt benne.

— Mondja meg, mit nevet?

Az asszony csak megrázta a fejét s tovább
nevetélt.

— Nem. Azt nem mondom meg.

— Miért?

— Csak.

— Mondja meg, de meg kell mondania

— Szeretné tudni?